

Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu
Polskiej Akademii Nauk
27.05.2021 r

KOMITET
NAUK WETERYNARYJNYCH I BIOLOGII ROZRODU
Polskiej Akademii Nauk

Pan
Prof. dr hab. Jacek Kuźnicki
Przewodniczący Rady
Narodowego Centrum Nauki

Komitet Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu Polskiej Akademii Nauk (KNWiBR PAN) reprezentujący wszystkie krajowe środowiska i instytucje naukowe, akademickie i zawodowe działające w obszarze medycyny weterynaryjnej zwraca się z uprzejmą prośbą o ponowną analizę oraz rozważenie możliwości zmiany usytuowania nauk weterynaryjnych w strukturach paneli grantowych obowiązujących aktualnie w Narodowym Centrum Nauki (NCN). Prosimy o rozważenie utworzenia odrębnego panelu weterynaryjnego lub wydzielenia puli środków finansowych dla projektów weterynaryjnych w ramach obecnych paneli, w tym także paneli z zakresu nauk rolniczych.

Obecnie wnioski projektowe składane przez przedstawicieli nauk weterynaryjnych są w większości rozpatrywane we wspólnych panelach z naukami medycznymi. W ostatnich latach doszło do istotnego obniżenia współczynnika sukcesu wniosków dotyczących medycyny weterynaryjnej. Dysproporcja w liczbie przyjętych do finansowania projektów dotyczących medycyny człowieka w porównaniu do obszaru nauk weterynaryjnych przyznanych w panelach NZ5 i NZ6 może wskazywać na **brak dochowania zasady równości szans**. W latach 2015 - 2020 proporcja liczby projektów zakwalifikowanych do finansowania, obejmujących medycynę w zestawieniu z obszarem weterynarii w panelach NZ5 i NZ6 kształtuje się w zakresie 7-17/1 (medycyna/weterynaria), w zależności od rodzaju konkursu. Liczba projektów przyjętych do finansowania w obszarach medycyny i weterynarii w latach 2017-2020 wynosiła dla konkursów PRELUDIUM 70/4; SONATA 14/2 i OPUS 67/8. Łączny odsetek sukcesu projektów składanych we wszystkich panelach NCN z

krajowych ośrodków weterynaryjnych w latach 2015-2020 wyniósł dla konkursu OPUS 8%, a dla konkursów SONATA 11%. Stan ten dotyczy wszystkich krajowych instytucji weterynaryjnych, co wskazuje na istotny problem systemowy. Obecna sytuacja powoduje, że strumień finansowania obszaru nauk weterynaryjnych poprzez projekty NCN staje się niepokojąco niski. Ponadto, w obszarze badań bio-medycznych rosnąca dyspersja tematyki badawczej coraz bardziej oddala realizowane zadania badawcze od głównych problemów zdrowia zwierząt i innych aktualnych zadań medycyny weterynaryjnej, promując jedynie badania modelowe na zwierzętach.

Dostrzegając te niebezpieczeństwa, a zwłaszcza erozję i istotne osłabienie obszaru nauk weterynaryjnych, które w dużej części wiążemy z obecnym usytuowaniem i ich rozproszeniem merytorycznym w panelach NCN, KNWiBR PAN postuluje rozważenie zmian. Ich celem byłoby umożliwienie dochowania zasady równości szans w staraniach o finansowanie badań w zakresie medycyny weterynaryjnej, w przeciwieństwie do obecnej sytuacji nierównej konkurencji w obszarze szeroko pojętej medycyny, oczywiście z zachowaniem ich wysokiego poziomu naukowego.

W naszej opinii dotychczasowy system paneli i istniejąca w nich dominacja przedstawicieli nauk medycznych (18 członków z obszaru nauk medycznych w stosunku do 2 z obszaru weterynarii) powodują, że oceny składanych projektów weterynaryjnych w relacji do wiedzy z zakresu medycyny człowieka nie zawsze są trafne, ze względu na odrębność problemów medycyny weterynaryjnej wynikającą z oczywistych różnic gatunkowych i zróżnicowanego postępu wiedzy klinicznej. Ponadto w obecnej sytuacji istnieje ryzyko, że wartościowe dla rozwoju naszej dyscypliny projekty o specjalistycznej, wąskiej tematyce typowo weterynaryjnej, gdzie zwierzę traktowane jest jako gatunek docelowy, a nie jako model, mogą zostać zweryfikowane negatywnie jeszcze podczas pierwszego etapu oceny. Dla postępu nauk weterynaryjnych konieczne jest poznawanie specyficznych mechanizmów funkcjonowania organizmów przebiegających odmiennie u różnych gatunków zwierząt będących obiektem zainteresowania dyscypliny. Przedmiotem tego zainteresowania są różne gatunki zwierząt domowych,

gospodarskich i dzikich o odmiennej fizjologii, a także innych uwarunkowaniach patologicznych i hodowlanych. Konieczność badań tych specyficznych gatunkowo uwarunkowań czynności życiowych i ich zaburzeń obecnie nie zawsze spotyka się ze zrozumieniem.

Należy również pamiętać o dużym dystansie jaki dzieli podstawowe nauki medyczne i weterynaryjne w zakresie organizacji i finansowania badań oraz społecznego znaczenia tematyki badawczej. Ponadto, obowiązująca aktualnie parametryczna ocena dorobku naukowego przedstawicieli nauk weterynaryjnych, może stawiać osoby z naszego obszaru w niekorzystnej sytuacji w zestawieniu z reprezentantami nauk medycznych. Środowisko naukowe skupione wokół problemów medycyny weterynaryjnej jest kilkunastokrotnie mniej liczne niż medyczne, co przekłada się na niższą pozycję mniej licznych weterynaryjnych czasopism naukowych i powoduje znacznie mniejsze możliwości cytowania. Powoduje to, że także kryteria definicji renomowanego czasopisma są zupełnie odmienne w obu zestawionych dyscyplinach.

W uzasadnieniu naszego stanowiska, KNWiBR PAN pragnie także zwrócić uwagę na dużą niespójność usytuowania nauk weterynaryjnych w NCN, w porównaniu do klasyfikacji dziedzin i dyscyplin naukowych Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz Rady Doskonałości Naukowej. W instytucjach tych weterynaria jest dyscypliną w dziedzinie nauk rolniczych. Ponadto w Polskiej Akademii Nauk nasz obszar naukowy jest reprezentowany przez samodzielny komitet naukowy (KNWiBR), jednak także usytuowany w Wydziale Nauk Biologicznych i Rolniczych. Wyraźne widoczne jest, że żadna z tych instytucji i ich klasyfikacja nie łączy bezpośrednio nauk weterynaryjnych z naukami medycznymi. W tym kontekście na podkreślenie zasługuje także fakt, że w obecnej strukturze European Research Council nauki weterynaryjne ulokowane są w Panelu Life Sciences LS9 „Applied Life Sciences, Biotechnology and Molecular and Biosystems Engineering” obejmującym komplementarne dyscypliny dotyczące nauk o zwierzętach jako LS9_3 „Applied Animals Science (including animal breeding, veterinary sciences, animal husbandry, animal welfare, aquaculture, fisheries, insect gene drive)”. Natomiast specjalności nauk medycznych uwzględnione są w innym panelu t.j. LS7 „Applied Medical Technologies, Diagnostics, Therapies and Public Health”.

Reasumując, pomimo częściowej zbieżności tematyki naukowej nauk weterynaryjnych i medycznych, głównie w obszarze badań podstawowych, istnieją istotne powody merytoryczne, organizacyjne i finansowe dla zmiany i optymalizacji usytuowania nauk weterynaryjnych w strukturach paneli projektowych NCN.

Postulujemy zatem rozważenie przez Radę NCN utworzenia odrębnego panelu weterynaryjnego lub alternatywnie wydzielenia puli środków finansowych dla projektów weterynaryjnych i/lub zwiększenia reprezentacji przedstawicieli dyscypliny weterynarii w ramach obecnych paneli, w tym także paneli z zakresu nauk rolniczych.

Jednocześnie członkowie KNWiBR PAN pragną podkreślić, że generalna polityka grantowa określona przez Radę NCN oparta o kryteria doskonałości naukowej i zmierzająca do stałego podnoszenia jakości badań naukowych jest jednym z najważniejszych instrumentów generowania postępu w każdym obszarze badań, w tym także medycynie weterynaryjnej. KNWiBR PAN wspierając postulowane zmiany w strukturze paneli NCN oceniających wnioski projektowe z zachowaniem obowiązujących kryteriów jakościowych, podejmie wszelkie działania na rzecz stałego podnoszenia poziomu badań w obszarze medycyny weterynaryjnej.

Brzmienie powyższego listu zostało przyjęte po dyskusji podczas Zebrania Plenarnego Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN w dniu 25.05.2021 r. jednogłośnie jako głos całego środowiska, reprezentującego wszystkie krajowe weterynaryjne ośrodki naukowe.

Licząc na zrozumienie naszej argumentacji pozostaję

z wyrazami szacunku

Wojciech Nizański
Przewodniczący Komitetu Nauk
Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu
Polskiej Akademii Nauk

KOMITET
NAUK WETERYNARYJNYCH I BIOLOGII ROZRODU
Polskiej Akademii Nauk

PRZEWODNICZĄCY
Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu PAN

Prof. dr hab. Wojciech Nizański